

[Hanne Thanning Jacobsen]

Skolens virkelighed er en 45 minutters opdeling, som bevirker en stresset, opsplittet skoledag i stedet for en dag, der giver ro og sammenhæng i arbejdet. En fagopdeling i stedet for fagsamarbejde. Et ugeskema i stedet for et årsskema. Kursusdeling i stedet for ikke-kursusdelt undervisning. Stramme regler for at fravige skemaet i stedet for frit at kunne lægge undervisningen uden for skolens beskyttende mure og gøre erfaringer dér. Mange lærere om den enkelte klasse, hvilket kan bevirke en usammenhængende undervisning i stedet for med få lærere at samarbejde om den enkelte klasse.

Sagt på en anden måde er skolens virkelighed nogle læseplaner, der er centreret om viden, om kvalificering og sortering til arbejdsmarkedet, om prøver og eksaminer. Kort og godt: det handler om den individuelle konkurrence, om at du eller ikke du.

Hvis Folketinget virkelig ønsker, at folkeskolen skal komme videre, skal den have mulighed for at arbejde med en udvikling af skolens indhold, struktur og organisation, og derfor bør hele folkeskolen i de kommende år gøres til ét stort udviklingsarbejde, hvor følgende områder må være i centrum:

For det første en virkeliggørelse af ordene om skolens åbning mod det omgivende samfund, således at vekselvirkningen mellem lokalsamfundet og de tre brugergrupper, elever, forældre og lærere, styrkes afgørende.

For det andet pædagogiske reformer, der udvikler nye kompetencer. Dermed mener jeg bl.a., at føjelighed skal erstattes af selvstyre, historisk paratviden af historisk forståelse for sammenhænge, forbrugerisme af økologisk fornemmelse og individuel konkurrence af alsidig virksomhed i fællesskab med andre.

For det tredje en demokratisering af styringsformen, således at aktiviteterne i langt højere grad bestemmes af samspillet mellem elever og lærere og mellem eleverne indbyrdes.

At lave folkeskolens undervisning om efter de retningslinjer, jeg her har skitseret, kræver efteruddannelse og videreuddannelse af lærerne. De har jo selv fået deres uddannelse efter samme model som børnene og vil derfor have brug for at sætte sig ind i en sådan ny undervisningsstruktur.

At der i lærerkredse omkring projekt »Fremtidens skole« er engagement og entusi-

asme, har de sidste 2 år til fulde vist. Folkeskolens Dag i marts viste ligeledes, at der blandt forældrene er en stor forståelse for og vilje til samarbejde om skolen.

Formålet med skolen i fremtiden må være, at eleverne får selvtilid, selvværd, tro på fællesskabet og forståelse for det sociales betydning. Der skal være plads for og tid til glæden ved at sanse og føle og udtrykke sig. Der skal være plads for og tid til fordybelse og nysgerrighed. Fagene er redskaber i helheden. De skal give eleverne muligheden for at stille præcise og nuancerede spørgsmål, men det behøver som sagt ikke at være med den opbygning af fag, som vi ser i dag, og slet ikke i det timemæssige forhold, vi kender nu.

I debatten om, hvordan der skabes sammenhæng i børnenes dag, har det svirret med flere forskellige udtryk: heltids-, heldags- og helhedsskole. I SF finder vi de to første betegnelser uheldige. Heltidsskolen udtrykker det kvantitative og dermed en pasnings- og opbevaringsordning, som vi ikke kan gå ind for, heldagsskolen har fra gammel tid været brugt om et socialpædagogisk tilbud til specielle elever, hvorimod begrebet helhedsskole for os er dækkende for både en opdragelses- og pasningsmæssig funktion og for en kvalitativ pædagogisk fornyelse.

Det er ustandselig blevet fremført i debatten, at eleverne ikke føler ansvar, og at hærværkskontiene stiger og stiger. Netop at genskabe og tage fat på hele ansvarsproblemet i skolen er afgørende for et positivt resultat også i forhold til indlæringen i skolen.

Ansvarlighed skabes ikke ved forkølede appeller til elever og lærere, men ved strukturforandringer. At det er påkrævet, viser følgende eksempler på opfattelsen af skolens situation; dem har jeg mødt inden for de sidste par uger.

Under overskriften »Det sjove i skolen er sparet væk« viser en omtale af stikprøver foretaget af Skolekontaktudvalget, at lejrskoler, virksomhedsbesøg, gæstelærerordninger og aktuelle undervisningsmidler efterhånden er ukendte begreber i folkeskolen, hvorved den bliver endnu mere indadvendt og tilbagekuende. Jeg har også mødt det hos eleverne, som fra deres kongres i søndags udtalte, at et generelt problem på alle skoler er skoletræthed. Men vi er ikke trætte af at lære noget, vi er trætte af de forhold, som vi har i skolen, sagde de. Når man bliver ved med at